

Danmarks største forsvars-, beredskabs- og sikkerhedspolitiske organisation

FORSVARSFORLIGET – BRIEF NR. 5

KOMMENTARER OG ANBEFALINGER TIL REGERINGENS UDSPIL

"ET STÆRKT VÆRN OM DANMARK"

1. INDLEDNING

Regeringens udspil til det kommende forsvarsforlig ("Forsvarsforliget") – *"Et stærkt værn om Danmark"* – ("Forligsudspillet") demonstrerer en vilje til fra Regeringens side til at adressere

- den stærkt forværrede sikkerhedspolitiske situation og
- de massive og kontinuerlige problemer, som Forsvaret og Hjemmeværnet har kæmpet med i indeværende forligsperiode – primært grundet manglende økonomi sammenholdt med et uændret opgavekompleks.

Det er positivt, også selvom Folk & Sikkerhed (F&S) gerne havde set et meget mere ambitiøst udspil – ikke mindst på den økonomiske front til en helt nødvendig og hurtig styrkegenerering (kapaciteter, materiel og personel).

Forligsudspillet giver imidlertid anledning til kommentarer på to primære områder:

- (1) **Forligsudspillet vækker bekymring på enkelte, væsentlige punkter.** Disse punkter bør adresseres af Forsvarsudvalget/forligspartierne forud for indgåelsen af forliget, således at det sikres, at der ikke i forligsperioden opstår problemstillinger, der kunne være taget højde for i forliget.
- (2) **Forligsudspillet indeholder en række væsentlige og ubesvarede spørgsmål.** Nogle af de ubesvarede spørgsmål er så væsentlige, at de bør adresseres direkte i forsvarsforliget.

Formålet med dette brief er at adressere ovennævnte to områder, som er væsentlige at få adresseret direkte i forsvarsforliget, uanset holdninger, partitilhørsforhold m.v., og at komme med anbefalinger/input hertil.

2. ØKONOMIEN – FORDELINGEN AF DET "SUBSTANTIELLE LØFT" - HÆNGER ØKONOMIEN SAMMEN?

Det første bekymringspunkt er fordelingen af det "substantielle løft" over forligsperioden. Forligsudspillet indeholder en gradvis forøgelse af forsvarsbudgettet med 0,8 mia. kr. i 2018 stigende til 4,8 mia. kr. i 2023. Den sikkerhedspolitiske virkelighed sammenholdt med Forsvarets og Hjemmeværnets status i dag tilsiger imidlertid éntydigt, at opbygningen af nye kapaciteter, herunder materiel og personel, sker i en langt hurtigere takt, end økonomien i Forligsudspillet lægger op til.

Det andet bekymringspunkt er, om økonomien fremadrettet kommer til at hænge sammen. Det er nemlig primært den manglende økonomi sammenholdt med den væsentligt ændrede sikkerhedspolitiske situation og det i hovedsagen uændrede opgavekompleks, der har medført de massive problemer, som Forsvaret og Hjemmeværnet har sløges med i indeværende forligsperiode. Senest har Rigsrevisionen sat spørgsmålstejn ved de økonomiske beregninger bag anskaffelsen af F-35 kampflyet. Hertil kommer, om der i Forligsudspillet i fornødent omfang er taget højde for eventuelt afledede økonomiske konsekvenser af budgetanalysen.

Forligsudspillet indebærer en række nye væsentlige tiltag, bl.a.:

- Opstilling af en brigade med nye, slagkraftige enheder og styrkede kapaciteter
- Udrustning af Søværnets fregatter med både korttrækkende og på sigt også længere-rækkende missiler, sonarer og anti-torpedosystemer
- Udrustning af de maritime helikoptere med dyppesonarer og torpedoer
- Styrkelse af Forsvarets og Hjemmeværnets evne til at mobilisere ca. 20.000 soldater og opstilling af en supplementsstyrke med ca. 4.000 soldater fra reserven
- Opstilling af en let infanteribataljon på 500 mand
- Opstilling af flere specialoperationsstyrker og yderligere et vagthold ved Livgarden
- Styrkelse af det statslige redningsberedskabs operative robusthed, bl.a. i form af mere personel
- Forøgelse af antallet af værnepligtige med ca. 500 årligt
- Styrkelse af det nationale cyber-forsvar (udbygning af sensornetværk, etablering af et situationscenter, styrkelse af forebyggende indsats, styrkelse af Forsvarets Efterretningstjenestes arbejde)
- Styrkelse af Forsvarets tilstedeværelse, overvågning og redningsindsatser i Arktis
- Styrke forskningen i regi af Veterancentret

Alle ovennævnte tiltag kræver betydelige investeringer og vil være forbundet med væsentlige driftsomkostninger, når først kapaciteterne er tilvejebragt.

Hvis man planlægger på at opstille en stående brigade – dvs. en brigade bestående alene af fastansatte - vil denne anslået koste 5,5 mia. kr. pr. år. i drift. Brigaden vil skulle sammensættes af ca. 5.500 mand for at kunne udsende 4.000 mand. Én fastansat soldat koster i omegnen af 1 mio. kr. til løn, uddannelse, øvelser og nødvendige løbende materielanskaffelser/udskiftninger. **Hertil kommer investeringer i nye kampvogne, flere artilleripjecer, panserværns våben, luftværn, logistik, føringsstøtte m.v.**

Alene omkostningerne til materielanskaffelser til brigaden vil lægge beslag på en betydelig del af de samlede materielanskaffelser på 20% af budgettet. Man kan derfor stille spørgsmålstegn ved, om der vil være tilstrækkelige midler tilbage til de øvrige planlagte materielanskaffelser.

Hvis der planlægges på opstilling af en fuld stående brigade, vil alene lønomkostningerne lægge beslag på en betydelig del af det samlede forsvarsbudget. Man kan derfor også stille spørgsmålstegn ved, om der overhovedet vil være tilstrækkelige midler til de nødvendige øvrige materielanskaffelser, opbygning af kapaciteter, enheder m.v.

ANBEFALINGER - ØKONOMI:

- Det ”substantielle løft” bør fordeles mere ligeligt over forligsperioden, eksempelvis som følger:

År	Budgetforøgelse (mDKK)
2018	1.500
2019	1.500
2020	2.000
2021	2.000
2022	2.800
2023	3.000
I alt	12.800

- Som grundlag for Forsvarsforliget bør for Forsvarsudvalget forelægges **klar, éntydig og valideret dokumentation for, at den overordnede økonomi i Forsvaret og Hjemmeværnet kommer til at hænge sammen i hele forligsperioden.**
- **De overordnede økonomiske tal for hele forligsperioden bør indarbejdes direkte i Forsvarsforliget,** således at det sikres, hvorledes og i hvilken takt opbygningen af de planlagte kapaciteter/enheder m.v. og de tilhørende materiel- og personelinvesteringer sker. Der bør tilstræbes en simultan kapacitetsopbygning.
- **De overordnede økonomiske tal, der indarbejdes i Forsvarsforliget, bør som minimum adressere følgende (i lidt højere detaljeringsgrad)**
 - Fordeling af det samlede forsvarsbudget mellem Værnsfælles Forsvarskommando, Hjemmeværnskommandoen og de andre styrelser
 - Fordeling af det samlede forsvarsbudget mellem værnene
 - Fordeling af det værnsvise budget mellem drift og materielinvesteringer med angivelse af, hvornår der forventes investeret i de nye kapaciteter/nyt væsentligt materiel.

3. OPGAVERNE FOR FORSVARET OG HJEMMEVÆRNET

De overordnede opgaver for Forsvaret og Hjemmeværnet er beskrevet i Forsvarsloven og Hjemmeværnsloven hhv. i Den Nordatlantiske Traktat (NATO-charteret).

Opgaverne for de nye kapaciteter/enheder, der planlægges oprettet, er enten meget overordnet/uklart beskrevet, eller helt ubeskrevet i Forligsudspillet. Det giver ikke mening at opbygge kapaciteter og enheder uden en klar opgaveanvisning. Det vil sætte Forsvaret og Hjemmeværnet på en umulig opgave. **Uden en klar opgaveanvisning vil det være umuligt at fastlægge den rigtige/mest hensigtsmæssige personel- og materielsammensætning.**

Forligsudspillet indeholder herudover flere forskellige steder et ønske om, at flere af forsvarets enheder skal kunne støtte det civile samfund og politiet i dets opgaveløsning, fx en *"fortsat bistand fra Forsvaret og Hjemmeværnet til grænsekontrollen ved den dansk-tyske grænse"*. **Med den nuværende sikkerhedsmæssige situation i Danmark sammenholdt med Politiets problemer med bemanning, giver det god mening at lade Forsvaret og Hjemmeværnet bistå Politiet med denne opgaveløsning. Og det giver lige så god mening fremadrettet at uddanne Forsvarets og Hjemmeværnets enheder til at kunne bistå Politiet i en spidsbelastningssituation, fx et større terrorscenario.**

Imidlertid er Forsvarets, Hjemmeværnets og Politiets opgaver væsensforskellige. **Forsvarets og Hjemmeværnets nuværende langvarige bistand til Politiet med ikke ubetydelige personelressourcer går derfor ud over Forsvarets og Hjemmeværnets mulighed for og rutinering i at løse deres primære opgaver. Forsvarets og Hjemmeværnets nuværende bistand til Politiet ifm. grænse- og bevogtningsopgaver bør derfor afsluttes indenfor en overskuelig tidshorisont.**

ANBEFALINGER - OPGAVER

- **Den overordnede opgaveanvisning for de nye kapaciteter/enheder bør indarbejdes direkte i forligsteksten, eksempelvis som følger f.s.v.a. brigaden (i en lidt højere detaljeringsgrad)**

Kapacitet/ Enhed	Overordnet opgave	Klar til indsættelse	Bemærkninger
1. brigade	<ul style="list-style-type: none">• Brigaden skal kunne indsættes i det fulde opgavespektrum for en panser-infanteribrigade - nationalt og internationalt• Brigaden skal virke som primær opstillende, uddannende og udsendende enhed f.s.v.a. deployering og indsættelse af hærenheder - både samlede enheder og	<p><u>Fra 2020:</u> Mulighed for kontinuerlig deployering af op til én kampbataljon i 3-6 måneders turnusser støttet af den hjemlige struktur f.s.v.a. andre kapaciteter.</p> <p><u>Fra 2022:</u> Mulighed for kontinuerlig deployering af op til to kampbataljoner, herunder én kampbataljon, med tilhørende kapaciteter (artilleri-, panserværn-,</p>	Brigaden opbygges som en panserinfanteribrigade med én panserbataljon, to/tre panterinfanteribataljoner inkl. panserværn og luftværn, en artilleriafdeling, en ingeniørbataljon, en logistikbataljon, føringsstøtteenheder m.v.

	<p>mindre styrkebidrag - i internationale missioner og operationer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brigaden skal – når den er fuldt opstillet – kunne indsættes samlet med 180 dages varsel 	<p>luftværn-, ingeniør-, logistik- føringsstøtte) i 3-6 måneders turnusser delvis støttet af den hjemlige struktur</p> <p><u>Fra 2024:</u> Fortsat mulighed for kontinuerlig deployering af op til to kampbataljoner med tilhørende kapaciteter i 3-6 måneders turnusser</p> <p>Mulighed for deployering af hele brigaden med 180 dages varsel</p>	<p>Brigaden skal kunne indsættes og operere selvstændigt.</p> <p>Brigaden opbygges med ca. 50% fastsatsatte og ca. 50% på kontrakt</p> <p>De 50% på kontrakt skal udgøres af tidligere tjenstgørende linjeofficerer, stampersonel og konstabler, officerer af reserven, og tidligere værnepligtige, der har modtaget en udvidet værnepligtsuddannelse.</p> <p>De 50% på kontrakt skal være forpligtet til at forrette minimum tre ugers tjeneste om året, fortrinsvis til efteruddannelses- og særlig øvelsesvirksomhed.</p>
--	---	--	--

Ovennævnte vil muliggøre, at Forsvaret og Hjemmeværnet vil have de nødvendige retningslinjer for at påbegynde opstillingen af de nye kapaciteter/enheder og vil sikre, at forligskredsens intentioner med de nye kapaciteter/enheder vil blive skrevet direkte ind i forligsteksten.

- **Nogle af Forsvarets og Hjemmeværnets enheder skal kontinuerligt uddannes til at kunne bistå Politiet, fortrinsvis i en spidsbelastningssituation, fx et større terrorscenario. Men Forsvarets og Hjemmeværnets bistand til Politiet skal søges begrænset til spidsbelastningssituationer og kriselignende tilstande og skal ikke have en permanent karakter.**
- **Forsvarets og Hjemmeværnets bistand til Politiet, Skat og andre myndigheder med de kapaciteter, som Politiet ikke selv råder over, fx specialoperationsstyrkernes bistand til Politiets aktionsstyrke, Flyverhjemmeværnets bistand til den nuværende bandekonflikt, Marinehjemmeværnets bistand til Politiet og Skat m.v., skal naturligvis fortsætte som hidtil.**

4. BEMANDING - GENERELT

Der henvises til vores brief nr. 3 – *Værnepligt og Reserven* – og nr. 4 – *Hjemmeværnet*.

Et forsvar uden tilstrækkeligt materiel kan ikke operere optimalt.

Et forsvar uden tilstrækkeligt personel kan slet ikke operere.

Hvis man vælger at bemane fremtidens danske forsvar alene eller primært af en stor stående styrke/mange fastansatte, vil dette ske på bekostning af en lang række andre forhold og vil kunne få en negativ indflydelse på en lige så lang række områder, hvoraf de væsentligste er følgende:

- **Omkostningerne til bl.a. lønninger vil være så høje, at det med sandsynlighed vil få store negative konsekvenser** for (1) forswarets resterende økonomi, herunder nødvendige materielanskaffelser til alle værnene, (2) Hjemmeværnet, (3) opbygning og uddannelse af mobiliseringsstyrken på 20.000 mand, (4) opbygning og uddannelse af reserven på 4.000 mand, (5) opbygning og uddannelse af den lette infanteribataljon, (6) de andre foreslåede kapacitetsopbygninger (Forsvarets Efterretningstjeneste, Beredskabet m.v.) Det giver ingen mening af have en meget stor andel af fastansatte, hvis dette ikke er operativt nødvendigt, og hvis der i så fald ikke er midler nok til de resterende tiltag i Forsvarsforliget – særligt kapacitetsopbygning og materielinvesteringer.
- **Forsvaret vil langt fra opnå den robusthed og udholdenhed, som Forsvaret og til dels Hjemmeværnet har døjet med i indeværende forligsperiode.** En stor aktiv reserve vil være lige præcis det, der skal til for at give Forsvaret og Hjemmeværnet den fornødne robusthed og udholdenhed.
- **I perioder med stigende konjunkturer/højkonjunktur og relativt lave fødselsårgange vil man uvægerligt løbe ind i rekrutterings- og fastholdelsesproblemer.** Det sås bl.a. i perioden 2002/-03 – 2008 under Irak- og Afghanistan-indsatserne og ses nu igen i stigende omfang. **Effekten vil være en meget høj personelomsætning med deraf forøgede omkostninger til rekruttering og uddannelse, kun delvist bemandede enheder** og – dermed – begrænsede muligheder for at løse de stillede opgaver. Personelafgang medfører en kvalitetsnedgang, der ikke kan indhentes.
- Det vil blive **sværere at rekruttere egnet personel til Forsvaret og Hjemmeværnet**
- Forsvaret vil i højere grad end hidtil blive en adskilt del af det omkringliggende samfund og **den folkelige forankring af og forståelse for Forsvaret og Hjemmeværnet vil blive yderligere decimeret.**

Til ovennævnte kommer, at der for mange opgaver og mange enheders vedkommende ganske enkelt ikke vil være behov for fastansatte/stående styrker. Reservestyrker, værnepligtige m.v. koster kun noget, når de gør tjeneste og er "gratis", når de ikke gør tjeneste (bortset fra nødvendige materielinvesteringer). Det vil derfor ikke give mening – og vil være spild af "forsvarskroner" – at opbygge et dansk forsvar bestående primært af fastansatte.

Dette peger éntydigt i retning af, at dansk forsvar fremadrettet i højere grad end hidtil bliver sammensat af værnepligtige/reserver/Hjemmeværnet.

ANBEFALINGER – BEMANDING – GENERELT

- **Dansk forsvar bør** – også fremadrettet – **sammensættes af en passende andel fastansatte/stående styrker, en passende andel på kontrakt (rådighedsstyrker/reserven), værnepligtige og frivillige (Hjemmeværnet/Beredskabet). Andelen af rådighedsstyrker/reserven bør forøges i forhold til indeværende forligningsperiode.**
- **Den sammensatte bemanning bør gælde for alle de kapaciteter i Forsvaret/Hjemmeværnet**, hvor det giver mening, og hvor det i øvrigt er operativt forsvarligt.

Eksempelvis bør Søværnets sejlsende enheder og Flyvevåbnets flyvende enheder bemannes med en stor procentdel fastansatte, da mange af disse funktioner kræver en længerevarende uddannelse, en stor rutiner og stor grad af teknisk viden m.v., mens **den nye brigade fuldt forsvarligt kan bemannes med ca. 50% fastansatte og ca. 50% personel på kontrakt.**

- **F&S' tanker omkring en Aktiv Reserve (på kontrakt) og en Fleksibel Reserve (der kan mobiliseres) er i øvrigt i 100% overensstemmelse med samme tanker og overvejelser, som norsk forsvar har gjort sig, jf. min e-mail til de forsvarspolitiske ordførere af 23. oktober 2017 og <http://www.interforce.dk/content/norge-vil-oprette-en-delt-reservestyrke>.**

5. BEMANDING – TOTALSTYRKEKONCEPTET

Der henvises til *"Aftale om Forsvarets fremtidige anvendelse af Hjemmeværnets frivillige og personel af reserven"* af 19. december 2014.

Denne aftale indeholder nogle **relevante, tidssvarende og fremtidsorienterede betragtninger om, hvorledes dansk forsvar fremadrettet bedst muligt anvender de samlede personelressourcer i opgaveløsningen.**

Aftalen er blevet indarbejdet i **Forsvarets Delstrategi 9**, som drejer sig om Hjemmeværnets frivillige og personel af reserven. I regi heraf har der været gennemført et meget omfattende og grundigt arbejde under et til lejligheden nedsat sekretariat – **"DS9-sekretariatet"** – bl.a. med nedsættelse af 7 forskellige underarbejdsgrupper.

Aftalen, Forsvarets Delstrategi 9 og DS9-sekretariates arbejde er imidlertid ikke blevet implementeret fuldt ud.

ANBEFALINGER – BEMANDING - TOTALSTYRKEKONCEPTET

- **Bemandingen og anvendelsen af fremtidens danske forsvar bør – for så vidt angår Hjemmeværnets frivillige og personel af reserven - ske med udgangspunkt i "Aftale om Forsvarets fremtidige anvendelse af Hjemmeværnets frivillige og personel af reserven" af 19. december 2014, Forsvarets Delstrategi 9 og DS9-sekretariatets arbejde hermed.**
- **DS9-sekretariates arbejde med Delstrategi 9 bør implementeres snarest muligt med de modifikationer, som måtte følge af Forsvarsforliget.**
- **Ovennævnte indebærer, at erhvervslivet tillige skal inddrages og overbevises om at frigøre personel til tjeneste. Dette bør ske bl.a. i regi af Interforce, som bør styrkes.**

6. BEMANDING – VÆRNEPLIGTIGE

Værnepligten og anvendelsen af de værnepligtige bør omorganiseres. Der bør etableres en to-ledet værnepligts-/reservestruktur – En Fleksibel Reserve og en Aktiv Reserve.

De værnepligtige bør – efter endt værnepligt – kunne allokeres enten til det hjemlige forsvar eller til deployeringsforsvaret – dvs. de soldater/enheder, der skal kunne udsendes.

ANBEFALINGER – VÆRNEPLIGT

- **Den grundlæggende værnepligtstid bør være 6 måneder.**
- **De værnepligtige, der kun gør tjeneste i 6 måneder, skal allokeres til at løse opgaver knyttet til det hjemlige forsvar.** Disse værnepligtige skal modtage en grundlæggende uddannelse, inklusive funktions- og enhedsuddannelse, og skal hjemsendes i enheder (Den Fleksible Reserve). Der skal således være en føringsstruktur til de pågældende (enheder, stabe, officerer og befalingsmænd).
- **Samtlige værnepligtige skal have tilbuddet om værnepligtstjeneste i yderligere 6 måneder.**
- **De værnepligtige, der vælger forlænget værnepligtstid, skal fortrinsvis allokeres til det deployerbare forsvar – både som deciderede enheder i den deployerbare brigade og som reserve-/opfølgingsstyrker til brigaden.** Disse værnepligtige skal – udover en grundlæggende uddannelse – modtage en omfattende funktions- og enhedsuddannelse og skal hjemsendes i enheder (Den Aktive Reserve).
- **Den Aktive Reserve skal i forbindelse med afsluttet uddannelse have tilbuddet om at tegne kontrakt med forsvaret med henblik på gøre tjeneste i minimum tre uger om året til (efter)uddannelses- og øvelsesvirksomhed.** De skal herudover kontraktligt forpligtes til at kunne udsendes med 180 dages varsel i en international mission.

6. BUDGETANALYSEN

Effektiviseringsforslag er forslag om at gøre tingene på anden – ”smartere” – måde, uden at det går ud over kvaliteten af opgaveløsningen.

Besparelsesforslag er forslag om at gøre tingene på en billigere måde uden skelen til kvaliteten af opgaveløsningen.

Det er meget væsentligt at holde sig for øje, at **budgetanalysens forslag er en sammenblanding af effektiviserings- og besparelsesforslag**. Vælger man et **besparelsesforslag**, **accepterer man samtidig hermed en ringere kvalitet i opgaveløsningen**. Hertil kommer, at en række af forslagene med stor grad af sandsynlighed har afledede negative konsekvenser, som ikke er umiddelbart målbare i kroner og ører.

Efter F&S' opfattelse skal **nedenstående være styrende parametre i Forsvarsudvalgets/forligskredsens valg og fravalg af budgetanalysens forslag**:

1. **Forslag, der ikke har nogen direkte eller indirekte konsekvenser for kvaliteten i den fremtidige operative opgaveløsning, bør implementeres snarest muligt.**
2. **Forslag, der har direkte eller indirekte konsekvenser for kvaliteten i den fremtidige operative opgaveløsning, bør fravælges, medmindre betydningen for de operative opgaveløsninger skønnes uden betydning eller minimal.**

Mht. de konkrete forslag i budgetanalysen, har F&S følgende kommentarer, der tager udgangspunkt i *"Bruttokatalog over forslag til effektiviseringstiltag fra budgetanalyser i Forsvaret 2017"* og alene fokuserer på det operative område:

Ad Struktur og koncept - Den nye organisering af Værnfælles Forsvarskommando

Side 3 - Den nye organisering af Forsvarets udviklingsvirksomhed

Hvis forslaget implementeres skal det sikres, at den værnvise- og våbenartsspecifikke ekspertise bibeholdes i samme grad som hidtil.

Side 4 - Den nye organisering af Hæren

Dette forslag er forkert og negligerer fuldstændigt den betydning, som Forsvarets skoler samt regimenter og regimentstilhørsforhold har for kvaliteten i den operative opgaveløsning, for Forsvarets forankring i det civile samfund og for stabiliteten i det robuste samfund.

Ovenstående er et af de forslag i budgetanalysen, som er sværest at kvalificere og kvantificere, men det er utvivlsomt et meget indgribende og skadende forslag. Forslaget bør fravælges.

Nedlæggelse af Forsvarets skolestruktur og underlægning af disse i den operative struktur vil utvivlsomt have en voldsom negativ effekt på den operative opgaveløsning – både på kort, men i hvert fald på længere sigt. Værdifuld ekspertise både bagudrettet og fremadrettet vil gå tabt. En sammenblanding af uddannelses-, øvelses-, operativ og udviklingsvirksomhed i operative enheder vil have negativ indflydelse på alle områder og vil på sigt kunne medføre, at der ikke vil være den tilstrækkelige fokus på nogle af områderne.

”Sidemandsoplæring” er et ”buzz-word”, som på sigt vil gå ud over fagligheden og dermed den operative opgaveløsning – og i sidste ende: liv.

Reduktionen af Niveau III-myndighederne indebærer de facto nedlæggelse af hovedparten af regimenterne. For alle de, der har kendskab til regimenter og regimentstilhørsforhold, er det utvivlsomt et meget indgribende og skadende forslag. De operative myndigheder vil aldrig kunne overtage og videreføre regimenternes opgave. Hertil kommer, at de operative myndigheders fokus på den operative opgaveløsning periodevis risikerer at gå tabt ved fokus på alt muligt andet, der ikke vedrører det operative virke.

Ad Personelstruktur og arbejdstidstilrettelæggelse

Side 8 – Optimeret anvendelse af personelgrupper

Det skal sikres, at det ikke går ud over mulighederne for den operative opgaveløsning, eksempelvis i internationale missioner/operationer.

Herudover er der en række forslag:

1. Hvor det er tvivlsomt, om det forventede provenu og de medfølgende ulemper vil være i rimelig balance, fx
 - Side 5 – Modularisering af uddannelse og flytning af instruktører
 - Side 8 – Værnsfælles transportkapacitet
 - Side 13 - Øget anvendelse af VTC
 - Side 13 - Optimeret planlægning og reduktion af seminarer
 - Side 13 - Øget anvendelse af egne etableringer
 - Side 14 - Reduktion i aktiverede SIM-kort på lager
 - Side 14 - Reduktion af kursuslængder og antal deltagere

2. Hvor civile (konsulenternes) vurderinger ikke nødvendigvis i tilstrækkeligt omfang tager hensyn til Forsvaret og brugerne, fx
 - Side 7 - Optimering af processer for normering og forbrug
 - Side 8 - Optimering af span of control på vedligeholdelsesområdet
 - Side 9 - Bedre planlægning af over-/merarbejde og bedre udnyttelse af minustimer
 - Side 12 - Udbygning og optimering af køretøjspulje konceptet
 - Side 13 - Efterspørgselsstyring af kontorartikler
 - Side 15 - Koncernfælles kursusadministration

7. ANDET - "SUBSTANTIET LØFT" - PERSONELLET (DELSTRATEGIERNE). FORSVARSCHEFENS HELHEDSANSVAR M.V.

"SUBSTANTIET LØFT"

Som anført i indledningen, er det positivt, at Regeringen reelt markerer vilje til at tilføre dansk forsvar flere midler. Det er der i den grad behov for.

MEN: Tilførslen på små 13 mia. kr. i den 6-årige forligsperiode vil alene løfte forsvarsbudgettets andel af BNP fra de nuværende godt 1,1 % til anslået 1,25 % i 2023 – dvs. på niveauet fra 2012 og fortsat milevidt fra NATO's 2%-mål. Løftet vil bringe Danmark op på en 17. plads i NATO, forudsat alle øvrige NATO-lande bibeholder deres forsvarsbudgetter, hvilket ingenlunde er tilfældet. Se hertil vedhæftede blog-indlæg fra Kristian L. Nielsen, Ekstern lektor, PhD, Copenhagen Business School/Roskilde Universitet.

"SUBSTANTIET LØFT" – ANBEFALINGER

- Det bør overvejes i Forsvarsforliget at indarbejde et "midtvejs-check", eksempelvis i 2020/2021, for at vurdere (1) status på udviklingen i den sikkerhedspolitiske situation i forhold til i dag, (2) status i opbygningen af de nye kapaciteter, og (3) behovet for en yderligere forøgelse af budgettet i den resterende del af forligsperioden i lyset bl.a. af den sikkerhedspolitiske situation.

PERSONELLET

Personellet, særligt i Forsvaret, har i indeværende forligsperiode ikke haft det nemt. Det har ført til ekstraordinær personelafgang, som er dyrt for en "virksomhed som Forsvaret", da en soldat ikke er umiddelbar substituerbar, ligesom mistet erfaring aldrig vil kunne erstattes. Og det har ført til medarbejder(u)tilfredshedsmålinger, hvis udfald må få enhver chef til at overveje drastiske ændringer.

Ovennævnte skyldes primært følgende to faktorer:

- (1) Budgetnedskæringen på 15% og den deraf følgende manglende sammenhæng mellem mål og midler. Personellet i Forsvaret har været vidner til en dagligdag, som i stigende omfang ikke har hængt sammen og dermed – gradvist – til mindre og mindre mening med deres tjeneste.
- (2) Implementeringen af Forsvarets Delstrategier på personelområdet, hvoraf nogle har virket, nogle har slet ikke virket, og nogle har virket stik imod hensigten.

ANBEFALINGER - PERSONELLET

- **Alle Forsvarets Delstrategier f.s.v.a. personellet bør gennemgås for at identificere (1) hvad, der har virket, (2) hvad, der ikke har virket og (3) hvad, der har virket imod hensigten.**
- Alle Forsvarets Delstrategier bør revideres for at sikre, at de alle virker efter hensigten fremadrettet.
- **Forsvarets personelorganisationer bør inddrages direkte i dette arbejde.**

FORSVARSCHEFENS HELHEDSANSVAR

Ændringen i Forsvarschefens helhedsansvar – dvs. ansvar for hele Forsvaret (operative kapaciteter og indsættelser, personel, materiel, etablissementer m.v.) - som blev indført med indeværende forligsperiode, har vist sig at have klart flere ulemper end fordele og har ikke virket i praksis.

Ideen var givetvis velgennemtænkt, da den blev præsenteret, men når den efter fem år har vist sig ikke at fungere i praksis, og når der er – klart – flere ulemper end fordele, bør den ændres.

ANBEFALINGER – FORSVARSCHEFENS HELHEDSANSVAR

- **Forsvarschefen skal igen have ansvaret for og kommandoretten over det samlede Forsvar - eventuelt således, at overførslen af ansvaret for de relevante styrelser sker gradvist i forligsperioden.**

REDNINGSBEREDSKABET

I regeringsgrundlaget fra 2016 fremgår det i afsnittet om National Sikkerhed, at et stærkt og robust beredskab er vigtig for Danmarks sikkerhed og tryghed. Det er F&S helt enige i.

Redningsberedskabet har imidlertid ikke den robusthed, der er behov for. Der savnes i dag i udpræget grad et overbygningsberedskab, som i realiteten ikke findes. Dette understreges af, at selv forholdsvis almindelige daglige hændelser jævnlige sætter Redningsberedskabet under et voldsomt pres. Der er risiko for, at redningsberedskabet ikke vil kunne løse alvorligere hændelser, længerevarende hændelser eller sammenfaldende hændelser.

ANBEFALINGER - REDNINGSBEREDSKABET

- **Forsvarsforliget bør allokere sådanne ressourcer til Redningsberedskabet til en styrkelse på fortrinsvis personelfronten (faste, værnepligtige, frivillige) og materielfronten, således at Redningsberedskabet igen gøres robust og sættes i stand til at løse de opgaver, der fremgår af Nationalt Risikobillede 2017.**

8. "ET RELEVANT, ROBUST OG FREMTIDSSIKRET DANSK FORSVAR MED KLARE RAMMER, OPGAVER OG MÅL SAMT EN STRUKTUR, ORGANISATION OG ØKONOMI I BALANCE BÅDE PÅ KORT, MELLEMLANG OG LANG SIGT" – FÅR VI DET?

F&S' primære anbefaling i vores Alternative Forsvarsrapport var ovenstående. Der er næppe nogen i Forsvarsudvalget eller i forligskredsen, der kan være uenige heri. Om dette opnås med Forsvarsforliget, kan man på det foreliggende grundlag – **særligt på økonomiområdet** – godt stille spørgsmålstegn ved.

I og med at Forsvarsforliget bliver det væsentligste i mange år, hviler der et stort ansvar på Forsvarsudvalget og særligt forligskredsen at sikre, at denne målsætning opnås. Dette kræver som noget at det væsentligste, at forligskredsen sikrer sig, at økonomien – **mål og midler** – hænger sammen – i hele forligsperioden.

København, november 2017

Folk & Sikkerhed

